STADIÓN 31-32

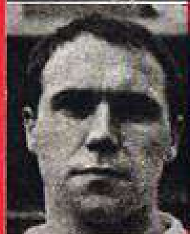
10. srpna 1966 • Ročník 14
Kčs 2,40 (689-690)

GORDON BANKS

GEORGE COHEN

JOHN CHARLTON

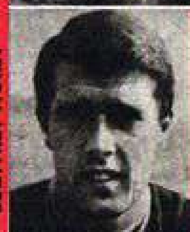

ROBERT MOORE

RAMON WILSON

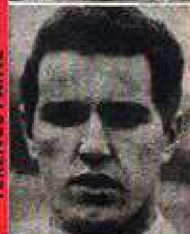

NORBERT STILES

ALAN BALL

GEOFFREY HURST

ROGER HUNT

TERENCE PAINE

JAMES GREAVES

IAN CALLAGHAN

ANGLIE šampiónem „66"

R. CHARLTON

MARTIN PETERS

Přešťastný kapitán Angličanů Robert Moore na ramenou svých spoluhráčů Geoffreye Hursta a Ramona Wilsona.
Snímek: BIPPA, Londýn

DEVATENÁCT VELKÝCH DNŮ SVĚTOVÉHO FOTBALU

1. ANGLIE mistr světa 1966
2. NSR
3. PORTUGALSKO
4. SSSR

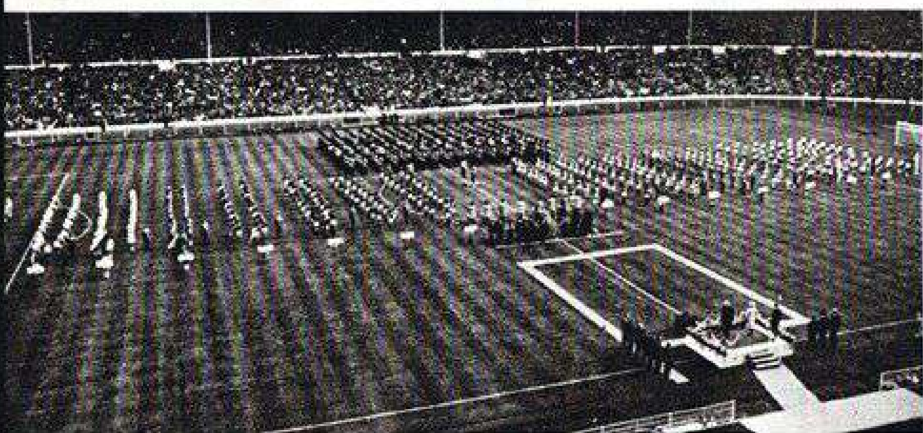
OLDŘICH ŽURMAN, Londýn

Devatenáct dnů upoutával v pořadí již osmý světový fotbalový šampionát pozornost stamiliónů přátel kopané po celém světě. Devatenáct dnů překypujících napětím, vzrušením, radostí i zklamáním prožívali tuto událost nejbezprostředněji hráči všech zúčastněných mužstev spolu se svými trenéry. Po velké a kupodivu ne příliš okázalé slavnosti sečítají se nyní aktiva i pasiva. Naprázdno vyšli z velkého klání mnozí, kteří si dělali předem velké naděje, obdiv a uznání sklidili druzí, s nimiž se třeba ani nepočítalo. Takový již je fotbal, a kdyby snad měl být jiný, ani by se asi netěšil tak obrovské popularitě po celém světě. Byly tedy dopsány další stránky bohaté historie světové kopané. Možná, že post scriptum se ještě nějaká ta řádka bude muset dopsat. Ovšem to již, bohužel, by nebyly záznamy vhodné pro sportovní anály. Nu, snad se vše v dobrém zase urovná a světová fotbalová rodina se sejde opět pod jedním krovem.

Jaké byly boje posledních osmi mužstev ve čtvrtfinále, co ukázali na perfektních anglických trávnících semifinalisté, jak se hrálo o bronzovou medaili a konečně jak vyzněl kulminační bod této gigantické sportovní světové soutěže – o tom k vám hovoří fotografie a texty na následujících stránkách.

Takhle to všechno začalo: Bylo pondělí 11. července. Na malou tribunku instalovanou na hrací ploše londýnského Wembley stadiónu vstoupila anglická královna Alžběta, doprovázená svým manželem princem Filipem, vévodou z Edinburgu, a 72letým předsedou FIFA Stanleyem Rousem. Ten po krátkém projevu požádal královnu, aby slavnostně zahájila 8. světový fotbalový šampionát. Její přání („Doufám, že uvidíme dobrou kopanou.") se však nakonec splnilo jen tak z polovičky.

◀ A ještě jeden pohled do amfiteátru ve Wembley při zahajovacím ceremoniálu: 320 mladých fotbalistů-studentů, oblečených do dresů všech zúčastněných zemí, nastoupilo na hrací plochu s šestnácti vlajkami za zvuků slavnostních pochodů královské gardy.

A takhle to všechno končilo: Byla sobota 30. července. Po 120 minutách tvrdého a vyčerpávajícího finálového boje přichází tým nových mistrů světa veden kapitánem Robertem Moorem do královské lóže stadiónu ve Wembley a přebírá z rukou královny Alžběty trofej světových šampiónů – zlatou sošku Niké, Pohár Julese Rimetta. – A pak ještě jednou dolů na zelený trávník polaskat se se vzácnou trofejí (na snímku líbá sošku Moore a nedočkavě již na ni čeká Cohen) a oběhnout s ní kolem hrací plochy za nepopsatelného jásotu diváků . . . A to byla tečka. Po více než sto letech existence vlastní fotbalové asociace se kolébka kopané dočkala triumfu. Zaslouženě? O tom bude ještě dlouho mnoho a mnoho dohadů. Protože nejen že je štěstí vrtkavé, ale když se navíc tu a tam ještě potlačí, pak se dá dosáhnout ledačeho . . .

1

2

Skandál ve Wembley

Nehezké utkání plné faulů a záludností • Stranický rozhodčí poškodil hosty • Vyloučil Rattina, ale ani Angličané nehráli jako beránci • Zápas, který připomínal neslavné utkání Chile— Itálie v Santiagu 1962 • Argentinci protestovali, odcházeli do šaten a utkání se málem nedohrálo

4

5

6

ANGLIE–ARGENTINA 1:0 (0:0)

Londýn, stadión Wembley, 85 000 diváků

ANGLIE: Banks – Cohen, Wilson – Stiles, J. Charlton, Moore – Ball, Hurst, B. Charlton, Hunt, Peters.

ARGENTINA: Roma – Ferreiro, Perfumo, Albrecht, Marzolini – Solari, Rattin, Gonzales – Onega, Artime, Mas.

Branka: Hurst (84. min.)

Rozhodčí: Kreitlein (NSR) vyloučil Argentincům kapitána Rattina.

1 a 2 *Jediná branka utkání. Angličané po celý zápas zoufale útočili, ale ne a ne zdolat tvrdý obranný val Jihoameričanů. Branka padá na vrub brankáře Romy. Šest minut před koncem zápasu zahrál Peters míč před argentinskou branku, Hurst hlavou prodloužil a Romovi proletěl míč mezi rukama do branky!*

3 *Nejlepším hráčem Argentiny byl brankář Antonio Roma, až na nešťastnou branku. Schytal bezpočet střel a zejména při vysokých míčích byl pánem pokutového území. V tomto okamžiku kryje míč před Bobby Charltonem; vlevo je Perfumo (č. 4), vzadu Peters.*

4, 5, 6 *Nechutné scény, kdy fotbalový trávník ve Wembley připomínal spíš hřiště americké kopané, se táhly celým zápasem jako červená nit. Nakonec to vyvrcholilo diskusí mezi Rattinem a rozhodčím Kreitleinem, který argentinského kapitána vyloučil. Rattin ze hřiště nechtěl odejít, znovu vášnivá diskuse na hřišti, do které se zamíchali funkcionáři argentinského fotbalového svazu a komisař utkání, Ir Cavan. Po zápase museli rozhodčího Kreitleina dovést do šatny policisté, aby ho ubránili před inzultací argentinských hráčů a fanoušků. Za Kreitleinem je bývalý anglický rozhodčí Aston, který zkazil zápas Chile–Itálie v Santiagu. Aston působil na letošním MS jako spojka mezi komisí rozhodčích a FIFou.*

1

2

3

4

2 vyloučení = 3 branky

Nervózní utkání nevydrželi Uruguayci po psychické stránce • Branka v první minutě udala tón zápasu • Uruguayci hráli dobře až do chvíle než odešel Troche do šatny • Konec utkání se změnil ve střeleckou exhibici vítězů

5

NSR–URUGUAY 4:0 (1:0)

Sheffield, stadión Hillsborough, 40 000 diváků

NSR: Tilkowski – Höttges, Schnellinger – Beckenbauer, Schulz, Weber – Haller, Seeler, Held, Overath, Emmerich.

URUGUAY: Mazurkiewicz – Troche, Manicera – Ubinas, Goncalvez, Caetano – Salva, Rocha, Silva, Cortés, Perez.

Branky: Held (1. min.), Beckenbauer (70. min.), Seeler (77. min.) a Haller (84. min.)

Rozhodčí: Finney (Anglie) vyloučil Uruguaycům Trocheho a Silvu.

1 *Hans Tilkowski při skvělém zákroku; vyrazil Cortésovu střelu na roh.*

2 *Trocheho nůžky a Hallerův obdiv.*

3 *Trochemu povolily nervy, srazil bez míče Emmericha a musel ven. Moc se mu nechtělo, ale rozhodčí Finney byl neoblomný. A o několik minut později doprovázel uruguayského kapitána do šatny i spoluhráč Silva.*

4 *Helmut Haller naběhl na Seelerovu přihrávku a překonává Mazurkiewicze počtvrté!*

5 *Nejhezčí branka zápasu: Franz Beckenbauer prošel prořídlou uruguayskou obranou (Trocheho absence byla znát!), kličkou se zbavil i brankáře a běží s míčem až do prázdné branky – 2:0!*

6 *Hector Silva napadl bez míče Hallera a odchází do šatny.*

6

1

Schylovalo se k senzaci

Korejci hráli bez respektu a po 25 minutách hry vedli 3:0 • Jejich rychlost, obětavost a nadšení vyváděly zkušené Portugalce z konceptu • Teprve Eusebiova branka favorizovaný tým uklidnila • Od 30. minuty to byl vysloveně jen Eusebiův zápas • Černá perla dala čtyři branky, na pátou nahrála

2

PORTUGALSKO–KLDR 5:3 (2:3)

Liverpool, stadión Evertonu v Goodison Parku, 40 000 diváků.

PORTUGALSKO: José Pereira – Morais, Baptista, Vicente, Hilário – Graca, Coluna – Augusto, Eusebio, Torres, Simoes.

KLDR: Čchan-mung – Lim Sung-sun, Šin Jung-kjuo, Cha Žung-won, Och Jún-kjung – Pak Sjung-sin, Jim Sjung-chui – Chan Hong-sin, Pak Du-jik, Li Dong-wun, Jang Šung-kuk.

Branky: Pak Sjung-sin (1. min.), Li Dong-wun (20. min.), Jang Sunk-kuk (24. min.), potom čtyřikrát Eusebio (ve 26. min., ve 43. min. z pokutového kopu, v 57. min. a v 60. min. opět z pokutového kopu) a konečně Augusto (80 min.).

Rozhodčí: Aškenázy (Izrael).

1 *Eusebio v obklopení tří korejských hráčů se přece jen prosadil a míč z jeho kopačky letí poprvé do sítě KLDR. Tato první branka byla signálem k mohutnému náporu portugalského týmu, který v konečné fázi utkání si přece jen nakonec vydobyl – ale až po urputném boji – vítězství.*

2 *Čtyři branky dal, na tu poslední, na pátou, nahrál. Unikl s míčem po místě křídla, poslal ideální přihrávku na Augustovu hlavu a ten posílá míč popáté do korejské sítě.*

3 *Dvě branky vstřelil Eusebio z pokutových kopů. Také v 60. minutě hry si už Korejci s ním nevěděli rady, následoval faul – a Eusebio proměnil penaltu ve vedoucí branku.*

4 *První branku utkání dal – hned z první akce – kapitán KLDR, nejlepší hráč týmu, Pak Sjung-sin. Unikl Vicentovi a vyběhnuvšího Pereiru přehodil vtipným obloučkem!*

3 4

1

2

3

JEDINÉ čtvrtfinálové překvapení

Maďaři už tradičně neumějí zahrát na sovětský tým ● Gelei inkasoval dvě laciné branky a o osudu utkání bylo rozhodnuto ● Mohutný nápor Maďarů stačil jen na snížení porážky ● Tvrdé, ale jen průměrné utkání

SSSR–MAĎARSKO 2:1 (1:0)

Sunderland, stadión v Roker Parku, 22 000 diváků.

SSSR: Jašin – Ponomarjev, Šesterněv, Voronin, Danilov – Sabó, Chusajnov – Čislenko, Baniševskij, Malafejev, Parkujan.

MAĎARSKO: Gelei – Káposzta, Mátrai, Meszöly, Szepesi – Sipos, Nagy – Bene, Farkas, Albert, Rákosi.

Branky: Čislenko (5. min.), Parkujan (46. min.) a Bene (59 min.).

Rozhodčí: Cardeazabal (Španělsko).

4

5

1 *Břitká sovětská obrana pracovala spolehlivě, aneb Voronin za Šesterněvovy a Danilovovy asistence odvrací před Benem a Farkasem.*

2 *Na co nestačili sovětští obránci, na to tu byl Lev Jašin. Opět ve velké formě, opět nepřekonatelná překážka pro maďarské útočníky. I tentokrát je míč v jeho rukou a Bene přišel zkrátka. Vlevo sledují akci Šesterněv, Meszöly, Ponomarjev, vpravo Káposzta, Danilov a Voronin.*

3 *Čislenko využil nedorozumění mezi Geleiem a Szepesim, jako štír se protáhl mezi nimi a skulinou dokopl míč do sítě – 1:0.*

4 *Chusajnov zahrál prudký míč před maďarskou branku, tam ho minuli Malafejev, Meszöly, ale i brankář Gelei! U levé tyče maďarské branky však dobíhal zcela volný Parkujan a stačilo, aby jen nastavil kopačku – 2:0!*

5 *Mohutná, ale až příliš zoufalá a nepřesná ofenzíva Maďarů přinesla jediný úspěch. Bene si obhodil Šesterněva, navíc si všiml, že Jašin vyběhl z branky a mezerou mezi nimi poslal míč z těžkého úhlu přesně k brankové tyči. Danilovova snaha zabránit brance je marná – 2:1!*

PRVNÍ SEMIFINÁLOVÉ UTKÁNÍ

Nesmlouvavý boj

V přehlídce silové kopané úspěšnější Němci • Sovětský tým byl handicapován zraněním Saba a vyloučením Čislenkovým • Vítězové měli ve hře vrch, ale v závěru uhájili vítězství jen se štěstím • Jašin, Jašin, Jašin! volaly nadšením liverpoolské tribuny!

NSR–SSSR 2:1 (1:0)

Liverpool, stadión Evertonu v Goodison Parku, 38 000 diváků.

NSR: Tilkowski – Lutz, Schulz, Weber, Schnellinger – Beckenbauer, Haller – Overath, Seeler, Held, Emmerich.

SSSR: Jašin – Ponomarjev, Šesterněv, Voronin, Danilov – Chusajnov, Sabó – Čislenko, Baniševskij, Malafejev, Parkujan.

Branky: Haller (43. min.), Beckenbauer (67. min.) a Parkujan (88. min.).

Rozhodčí: Lo Bello (Itálie), vyloučil Čislenka, na pomezních čárách Gardeazabal (Španělsko) a Godesal (Uruguay).

1 Kde je míč? K podobným skrumážím docházelo v utkání NSR–SSSR velmi často. Obě mužstva bojovala úporně o každý metr prostoru. V tomto okamžiku má k míči nejblíž Uwe Seeler, ale těžko mohl rozehrát nějakou akci, protože je v obklopení Overatha, Ponomarjeva, Chusajnova (č. 15), Helda, Šesterněva a Voronina.

2 Němci už vedli 2:0 a hráli klidně. Potom však přišla zlá chvíle. Dvě minuty před koncem zápasu šli po míči brankář Tilkowski a Malafejev, najednou tu byl zcela volný Parkujan a snížil na 1:2 (vzadu jsou Schulz a Weber). A hned v zápětí německá obrana opět zaváhala a nabíhající Chusajnov poslal míč hlavou nad břevno prázdné branky! Stačilo málo – a zápas by se býval musel prodlužovat!

3 Lev Jašin byl hrdinou utkání. Zmařil několik šancí útočníků NSR, jedině při Beckenbauerově brance trochu zaspal. Ani tentokrát nedovolil Seelerovi skórovat. Reflexivně se vrhl po míči a přikryl ho svým tělem.

4 Igoru Čislenkovi vypověděly nervy službu. Schnellinger ho zranil na stehně a Čislenko v odvetu napadl bez míče Emmericha. Rozhodčí Lo Bello ho správně posílá do šatny; vpředu s jedenáctkou v bílém je napadený Emmerich.

5 Další skrumáž, skoro na brankové čáře. Ale Jašin už na míči leží, chráněn Voroninem. V brance je Ponomarjev, nad ním dotírající Emmerich.

2

3

4

5

1

José Torres sváděl marné souboje s vysokými anglickými zadáky, zejména s Jackie Charltonem. I tentokrát se míč odrazil od hlavy anglického stoppera do hřiště. Navíc skáče po míči všudybyl Stiles, pod ním se krčí Augusto, o kterého se Stiles docela negentlemansky opřel!

DRUHÉ SEMIFINÁLOVÉ UTKÁNÍ

Konečně zase fotbal!

Nádherné utkání, které připomínalo zápas Maďarsko–Brazílie • Souboj anglické obrany s portugalským útokem vyhráli na body i na branky pozdější mistři světa • Výkonem si Angličané zachránili reputaci • Eusebio kouzla zbaven, ale stejně dal Banksovi první branku na MS

ANGLIE–PORTUGALSKO 2:1 (1:0)

Londýn, stadión ve Wembley, 90 000 diváků

ANGLIE: Banks – Cohen, J. Charlton, Moore, Wilson – Stiles, B. Charlton – Ball, Hurst, Hunt, Peters.

PORTUGALSKO: Pereira – Festa, Baptista, Carlos, Hilário – Graca, Coluna – Augusto, Eusebio, Torres, Simoes.

Branky: Bobby Charlton dvě (31. a 79. min.) a Eusebio z pokutového kopu (v 83. min.).

Rozhodčí: Schwinte (Francie), pomezní Žečevič (Jugoslávie) a Jamasaki (Peru).

1 *Bobby Charlton se zaskvěl v celé své velikosti. Proti jeho dvěma střelám byl Pereira bezmocný. I když nutno poznamenat, že ta první branka padá na vrub právě portugalského brankáře; vyrazil Huntovu střelu právě na Charltonovu kopačku a byl z toho pak náležitě smutný. Jako jeho spoluhráči, kteří se po sobě významně dívají . . .*

2 *Po Germanovi a Moraisovi nastoupil na místě portugalského stoppera José Carlos. I on se zhostil svého úkolu dobře. V tomto okamžiku je připraven za nejistým Pereirou, aby zakročil, kdyby se ještě náhodou k míči dostal Hurst. Vlevo je Coluna, vzadu Eusebio a jeho stín Stiles.*

3 *První branka na MS do sítě Gordona Bankse! Střílí ji nejlepší střelec šampionátu Eusebio z pokutového kopu za ruku Jackie Charltona.*

2

3

Po zápase se Eusebio rozplakal jako dítě. Hra se mu vůbec nedařila, navíc mu nebylo dobře z ostré Colunovy kritiky . . .

1

4

5

2

3

O BRONZOVOU MEDAILI

Přátelské utkání

Poklidný a přeslušný zápas ■ Jediné vzrušení: Churcilava hrál úmyslně rukou v trestném území ■ Obě mužstva byla velmi unavena z předchozích bojů ■ Již v druhém utkání dal Eusebio branku jen z penalty ■ Jašin: „Byli jsme lepší, štěstí však drželo palce Portugalcům“

PORTUGALSKO – SSSR 2:1 (1:1)

Londýn, Wembley stadión, 70 000 diváků.

PORTUGALSKO: J. Pereira – Festa, Baptista, Carlos, Hilário – Augusto, Graca, Coluna – Eusebio, Torres, Simoes.

SSSR: Jašin – Ponomarjev, Kornějev, Churcilava, Danilov – Sičinava, Voronin, Serebrjanikov – Metreveli, Malafejev, Baniševskij.

Branky: 13. minuta – Eusebio (pokutový kop), 44. minuta – Baniševskij, 88. minuta Torres.

Rozhodčí: Kenneth Dagnall (Anglie), pomezní Kevin Howley (Anglie) a Aly Kandil (SAR).

Ačkoliv se Portugalci po skončení zápasu radovali jako malé děti, na jejich úsilí během hry nebylo znát, že by jim nějak zvláště šlo o vítězství nebo o slíbenou prémii 350 liber. Byla to jejich nejslabší hra na šampionátu a nic na tom neomlouvá ani skutečnost, že sovětská obrana je kryla snad lépe než anglická v předchozím zápase. Bylo to náhodné vítězství, uhrané s velkou dávkou štěstí, když útočníci SSSR ve své nerozhodnosti nedovedli proměnit celou sérii vyložených šancí. Tým SSSR měl téměř po celý zápas více ze hry, vnutil soupeři dokonce rytmus hry, ovšem oba celky byly příliš unaveny. Jediní dva hráči opět bez výhrad potvrdili svou světovou třídu: Coluna a Voronin. Spádem hry i její úrovní bylo obecenstvo zklamáno, platila se daň fotbalovému maratónu.

●

1 *Při hlavičkovém souboji s Torresem si jeho hlídač Churcilava zřejmě neuvědomil, že oba jsou v trestném území a lehkomyslně plácl rukou po míči nad hlavou. Z penalty – na snímku – překonal ve 13. minutě Eusebio Jašina prudkou umístěnou střelou.*

2 *V průběhu první půle zkazili Malafejev a Baniševskij tolik krásných přihrávek od Metreveliho, až to bylo neuvěřitelné. Teprve minutu před koncem prvé půle vystřelil Metreveli ostrou bombu sám, Pereira míč nadhodil za sebe a Baniševskému již stačilo jen špičkou kopačky jej postrčit směrem k brance. Snímek zachycuje tuto situaci včetně marné snahy obránce Festy.*

3 *Ve výskoku a s rukama nad hlavou raduje se Torres z rozhodující vítězné branky, která padla ve chvílích, kdy už každý čekal, že se bude poprvé na šampionátu prodlužovat zápas. Zleva jsou na snímku dále Danilov, Augusto, Serebrjanikov a na zemi leží Ponomarjev.*

4 *Jediný šťastný Brazilec na šampionátu: trenér Portugalců Otto Gloria. „My můžeme jet hrdě domů,“ prohlásil, „po nás nikdo nehodí jediným rajským jablíčkem! Kdo čekal od prvního startu Portugalska na šampionátu více?!“*

5 *Trenér sovětského reprezentačního celku Nikolaj Morozov.*

6 *Coluna bránil, Coluna zakládal útočné akce, Coluna sám nebezpečně pronikal k brance soupeře. Eusebio je králem střelců, Coluna však byl úhelným kamenem všech úspěchů Portugalců! Na snímku ho blokují v trestném území hned tři sovětští hráči: zleva Voronin, Kornějev a Sičinava; vlevo je rozhodčí Dagnall.*

7 *Bohorovný klid a suverénní jistota světového brankáře č. 1 – Lva Jašina vynikly i v tomto utkání, i když v něm sovětský brankář moc práce neměl. Na snímku Jašin poklidně čeká na míč před dobíhajícím Eusebiem, který výjimečně unikl obráncům Kornějevovi a Voroninovi.*

Lahůdky fotoreportérů

Portugalský útok nastřílel soupeřům rekordní počet branek — 17. Každá z nich byla aplaudována a hráči náležitě oslavena. José Torres dal Bulharům třetí branku a Augusto se Simoesem ho povalili na trávník; vzadu k tomu klubku hráčů pospíchá Eusebio.

Bulhaři dali na MS jen jednu branku, ale Ivan Vucov se přesto objevil v tabulce střelců. Dvakrát totiž skoroval — do vlastní branky. Poprvé v zápase s Portugalskem (tu jeho nádhernou hlavičku vůbec žádný fotoreportér nezachytil), podruhé v zápase s Maďarskem. Beneho ostrou přihrávku usměrnil Ivan Vucov pod tělem brankáře Simeonova do sítě a vyrovnal tak stav utkání na 1:1. Na snímku: (zleva) Penev, Largov, na zemi Vucov a Simeonov, vpravo jásá Bene.

Nůžky a rybička najednou, dobře to však dopadlo. Aktéry jsou Argentinec Ermindo Onega (č. 20) a Švýcar Heinz Bäni.

Šlapáček a překvapující nůžky v provedení Francouze Roberta Budzinského a nejtvrdšího Angličana Norberta Stilese.

1

FINÁLE PODLE OČEKÁVÁNÍ

STARÁ DOBRÁ ANGLIE se dočkala

Podruhé v historii šampionátů prodlužováno finále! (Poprvé v roce 1934) • Pošesté prohrál ve finále ten, kdo dal první branku • Demonstrace kopané, která bude vládnout v příštích letech • Rozhodčí Dienst ukradl finálovému boji důstojnost • Stadión ve Wembley poprvé zaplněn do posledního místa

ANGLIE--NSR
4:2 (1:1, 2:2, 1:0 1:0)

Londýn 30. července 1966, stadión Wembley, 100 000 diváků.

ANGLIE: Gordon Banks – George Cohen, John Charlton, Robert Moore, Ramon Wilson – Norbert Stiles, Robert Charlton, Martin Peters – Alan Ball, Roger Hunt, Geoffrey Hurst.

NĚMECKÁ SPOLKOVÁ REPUBLIKA: Hans Tilkowski – Horst Höttges, Willi Schulz, Wolfgang Weber, Karl-Heinz Schnellinger – Franz Beckenbauer, Helmut Haller, Wolfgang Overath – Uwe Seeler, Siegfried Held, Lothar Emmerich.

Branky: 11. minuta – Haller, 19. minuta – Hurst, 78. minuta – Peters, 90. minuta – Weber, 100. minuta – Hurst, 122. minuta – Hurst.

Rozhodčí: Gottfried Dienst (Švýcarsko), pomezní Karol Galba (ČSSR) a Tofik Bachramov (SSSR).

2

3

4

Novinářská tribuna se již dávno vyprázdnila, svá místa opustily již všechny oficiální osobnosti, anglický tým si padal do náruče v šatně kolosálního wembleyského stadiónu, zatímco jeho soupeř pravděpodobně smutně rozjímal o tom, co právě uplynulo. Na tribunách však stále jásaly desetitisíce lidí, zpívaly i plakaly radostí. A tak jsem tam také stále stál a vychutnával tu fascinující atmosféru sportovní arény, protože ani novinář se hned tak k podobným prožitkům nedostane. Bylo to strhující, bylo to podmanivé i pro mne, naprosto nezaujatého, vždyť našim tu o nic nešlo, a tak mně klidná mysl dovolila, abych pochopil, jak tato atmosféra, toto opravdové divadlo dovede dát tisícům zapomnění na realitu, jak je správné přísloví, že kdyby Angličané neměli fotbalové bohy, pak by si je určitě museli vymyslet.

A pak jsem si vzpomněl na větu z Ramseyova interviewu, který jsem si přečetl hned po příletu do Londýna. Ramsey řekl: „Když jsem působil rok jako manažér mužstva Anglie, bylo mně řečeno, že se mám obrnit hroší kůží; byla to dobrá rada a poslechl jsem ji." V této větě je vyjádřeno také vše, čím lze charakterisovat cestu jeho mužstva až k titulu mistrů světa. V tom positivním i negativním slova smyslu.

Již po zápasech ve skupinách bylo zasvěcenci v kuloárech nejednou konstatováno, že Anglie musí vyhrát světový šampionát. Teprve v Anglii totiž člověk pochopí, co a čím kopaná je: ano, sportem také, ale především obrovským strhujícím lidovým představením se všemi efekty barev, zvuků a snad už chybí pro dovršení jen ten ohňostroj. A jestliže tato země dostala pořadatelské právo, pak zřejmě bylo i pro mnohé povolané jednak dílem zdvořilé povinnosti, jednak dílem sym-

5

6

1 Kapitáni obou týmů, Seeler a Moore před zahájením utkání. Za nimi rozhodčí (zleva) Bachramov, Dienst a Galba.

2 Alf Ramsey, trenér reprezentačního mužstva Anglie.

3 Helmut Schön, trenér reprezentačního mužstva NSR.

4 Tilkowski vysoko vyráží míč před dotírajícím Ballem. Zleva jsou dále na snímku Weber, za Ballem Hunt a Hurst, zcela vpravo Schnellinger.

5 11. minuta zápasu. Anglickou obranou slabě odvrácený míč dostává na kopačku Haller a bez přípravy jej prudkou ranou posílá asi z 15 metrů za Banksova záda. Snímek zachytil tento okamžik: (střelec Haller není vidět) zleva jsou Emmerich, vpozadí Seeler, uprostřed zkoprnělý J. Charlton a v pádu je Banks.

6 Němci se z vedoucí branky dlouho neradovali. Po Overathově faulu zahrál R. Charlton rychle trestný kop přímo na hlavičku Hursta a ten pohotově překonal překvapeného Tilkowského. Bylo to v 19. minutě a na snímku jsou při této akci zleva Hurst, za ním zpola zakrytý Weber, Hunt a Schulz.

patil, ale také vlastním osobním zájmem, pomoci k dovršení vyšších zájmů. Ne, nemyslím, že by byla tentokrát FIFA vyšla ze všeho s čistým štítem.

BYLO FINÁLE VRCHOLEM?

Nebylo. Za nejlepší dva zápasy tohoto šampionátu jsou všeobecně označovány Maďarsko–Brazílie a Anglie–Portugalsko. Tentokrát to v Anglii opravdu nebyla procházka po zelených trávnících a tak na tuhé boje v nejtěžší skupině doplatila obě mužstva, která produkovala nejtechničtější a také nejpohlednější kopanou: Maďarsko a Portugalsko. Zejména Portugalcům, kteří vlastně vyřadili oba finalisty z Chile (ČSSR i Brazílii) by byla účast ve finále slušela. I když postrádalo fotbalovou krásu, o to bohatější však finále bylo na dramatický vývoj hry, na souboje plné mužnosti, na hráčské úsilí znásobené nezměrnou houževnatostí k maximu. Do té míry to tedy byla kulminace šampionátu. Narazila na sebe mužstva s přibližně stejným pojetím hry, uplatňovala do důsledku stejný systém 4-3-3 a pohled na jejich souboj určitě byl velkým zážitkem. V takových případech pak obvykle rozhoduje ta troška štěstěny a tu měli Angličané. Nesporně ovšem měli také poměrně více ze hry a lepšího stratéga – Ramseye.

Ramsey, kterému se dostalo díky titulu tolik publicity, jako málo komu v posledních letech, člověk nazývaný jedněmi lišákem a druhými podvodníkem, je osobou nevyzpytatelnou. Člověku se totiž nechce věřit všem těm pověstem, které se kolem jeho osoby opřádají, ať již jsou hanlivé nebo oslavné. V každém případě je však veřejným tajemstvím, že si pro rozumy hodně chodil za manažérem Greenwoodem z West Ham United, který mu také poslal do mužstva hned tři skvělé hráče: Mooreho, Peterse a Hursta. Greenwood také správně prorokoval, že nejtěžším bude pro Anglii zápas s Uruguayí. Greenwood je však skromně v pozadí, slávu sklízí Ramsey. Jak však uhodnout, v hlavě kterého z těchto dvou manažérů se zrodila myšlenka na uplatnění právě tohoto stylu hry mužstva, s nímž Anglie dobyla titul? Náš anglický korespondent Eric Batty, jehož soud otiskujeme na jiném místě, je právě z toho, co Anglie hrála, zdrcen. Myslím, že je příliš skeptický. Kopaná vždy v určitých obdobích prodělávala změny, měla

1

2

1 Celých 78 minut to trvalo, než dosáhli Angličané vedoucí branky, ačkoliv měli po celý druhý poločas více iniciativy ve hře. Musela jim však pomoci chyba německých obránců Höttgese a Schulze, aby mohl Peters skórovat. Na snímku loví míč z branky Tilkowski, u brankové tyče sedí Schnellinger, s čísly 21 a 16 běží radující se Hunt a Peters, vlevo jsou Höttges a Hurst.

2 Held, nejlepší hráč NSR ve finálovém zápase a jeden z nejlepších na šampionátu vůbec prudce pálí na branku, jeho střelu zadržuje Cohen rukou (všimněte si, jak míč stahuje Cohenův rukáv při doteku ruky!!), ale penalta z toho nebyla, ačkoliv to bylo v trestném území. Zleva jsou dále na snímku Weber, rozhodčí Dienst a J. Charlton.

3 Pouhých 30 vteřin chybělo do konce zápasu, Anglie vedla 2:1 a nebylo nikoho, kdo by pochyboval o jejím konečném vítězství. Po Stilesově faulu a trestném kopu Emmericha převzal míč Seeler, málo přiťukl doprava nabíhajícímu Weberovi a ten prudce vypálil. Jak celá akce probíhala, ukazují tyto tři snímky; na závěrečném jsou zleva Weber, Seeler, Wilson, Moore, Schnellinger, Banks a v pozadí J. Charlton. Byla to vyrovnávací branka na 2:2, po níž 100 000 diváků doslova ztuhlo.

odlišné charakteristické znaky, a i když něco z novinek bylo k neprospěchu, celkově vývoj vždy přinášel více kladů. Dnešní, jak říkáme silová kopaná jistě není posledním vývojovým stádiem, a konečně ať chceme nebo nechceme je nutno brát ji na vědomí, protože ji hrají všechna přední světová klubová mužstva a to se pochopitelně musí obrazit i na hře národních celků. Jde však o to, jak je tato silová kopaná praktikována, jak kdo ji dovede obohatit pomocí intuice fotbalově vyzrálých hráčů. Myslím, že Angličané to uměli skvěle. A proto jsou také celkem po zásluze mistry světa 1966, i když jejich cesta k titulu je poznamenána hned několika nespravedlnostmi.

„TRYCHTÝŘ A VÍR"

Anglický způsob hry byl dlouhá léta v minulosti vzorem. Tvrdé rány na branku, dlouhé přesné přihrávky napříč hřištěm, nádherné centry před branku, které byly pohotově proměňovány v góly hlavou nebo nohou přímo z voleje, to byl pro kontinent dlouhá léta vytoužený vzor. Pak se ovšem na evropské pevnině vyvinul nový, tzv. středoevropský styl hry a anglická kopaná již pozbyla své glorioly. A když přišla dokonce hubená léta a Angličané prakticky od r. 1950 nedocílili žádného výraznějšího úspěchu, začali se přeorientovávat. Když nastoupil Alf Ramsey, bývalý kapitán a obránce národního mužstva, rozhodl se (?) dát mužstvu nový styl, který se ukázal tak úspěšný.

Angličané tomuto stylu říkají kombinace trychtýře s vířením. Před čtyřmi obránci, kteří operují více méně v jedné řadě, nechává Ramsey ve středu hřiště působit tři hráče: jeden z nich má úlohu spíše defenzivní (Stiles), jeden ofenzivní (Peters) a třetí má za úkol vytvářet onen vír (R. Charlton); znamená to prakticky – jak jsme mohli vidět – promyšlené a inteligentní střídání rytmu hry a vysílání dlouhých pasů dopředu pro všechny tři útočníky, samostatné pronikání a ohrožování branky střelami z velké dálky a konečně v obranných akcích usměrnění hry záložní trojice do jednoduchého, avšak stále účinného trojúhelníku. Spolu se čtyřmi obránci dále tato trojice pozičně vytváří při bránění jakýsi trychtýř, končící svou špičkou u robustního J. Charltona, který jako poslední instance řeší situace výbornou hrou hlavou nebo tvrdým atakováním soupeře. Protože měl na šampionátu vynikající

3

formu Moore, mohl si „vířící" Charlton dovolit velmi mnoho jak zakládáním útočných akcí, tak i přímým ohrožováním branky soupeřů. A na to právě doplatili Portugalci. Před trychtýřem rezignovali jak Eusebio tak prakticky i hlavičkář Torres, a to co museli dovolit provádět J. Charltonovi v poli i před jejich brankou, to prostě bylo úžasné! Zajímavá je také úloha tří útočníků. Jeden z nich (Ball) je rtuťovitým všudybylem a dva zbývající (Hurst a Hunt) stále vysunutými tykadly (při jejich razanci by se hodilo lépe označení „kladivy"), která bez přestání mění svá místa po celé šíři hřiště, aby jednak nacházeli co nejlepší pozici pro svou vlastní střelbu, a jednak aby stahováním obránců na sebe uvolňovali místo a prostor pro nabíhajícího Peterse a Charltona (někdy dokonce i Stilese!). Zkrátka řečeno – úkolem bylo prolomit soupeřův val.

Když Ramsey po šampionátu vysvětloval princip tohoto stylu hry, prohlásil: „Ačkoliv bylo tolik lidí proti tomu, mohl jsem si to dovolit. Měl jsem totiž ve své hochy neomezenou důvěru. A nebylo to marné! Jsem optimistou do budoucna. Ostatní mužstva si budou muset pro tento styl hry hráče teprve vychovávat."

ROZPAKY A NEJEDNOTNOST NÁZORŮ

V často vyslovovaných názorech, že vítězí nyní obranářská kopaná je jen polovina pravdy. Tou druhou polovinou pravdy je, že vítězí a zřejmě ještě několik let bude dále vítězit dosud nevídané kolektivní soustředění na splnění daných záměrů ve hře, to je „team work" jako nikdy dříve. Velké individuality mohou vyniknout pochopitelně i nadále, mohou a také budou účinně ovlivňovat výši inteligence fotbalového kumštu a především rytmus zápasů, budou zcela nepochybně dávat nadále překrásné branky (případ Pelého byl do velké míry nešťastný a Eusebio se toho v posledních zápasech zbytečně polekal), ovšem již nebudou rozhodujícím jazýčkem na vahách výsledků zápasů. Bez kolektivního úsilí, bez boje, tvrdosti a houževnatosti se nikdo nestane mistrem světa a neobejdou se bez toho ani velcí hráči. Tím více pak bude jejich umění v mužstvu potřebné a užitečné. Mužstvo budoucnosti, to bude celek fyzicky připravených atletů, vyzbrojených nejlepší míčovou technikou. Musí mít takovou kondici, aby mohlo současně bránit i přecházet do útočných akcí nejméně sedm hráčů.

1 Hrálo se právě 10 minut prvního nastaveného času, když došlo k velmi problematické a trapné situaci. Po zaváhání německé obrany Hurst nastřelil bombou břevno, míč se bleskově odrazil k zemi a Weber jej překopl přes branku do zámezí. Angličané zvedali ruce na znamení, že padla branka, Němci zase na protest, že míč nedopadl za brankovou čáru, rozhodčí Dienst chvíli váhal a pak se rozběhl na poradu za pomezním Bachramovem, ačkoliv sám byl situaci mnohem blíže. Po dotazu u Bachramova rezolutně ukázal rukou ke středovému kruhu. Drama se naplnilo, ale přece to ještě nemělo být všechno . . .

2 Uwe Seelerovi, který tak vynikajícím způsobem dovedl ve výskocích ohrožovat hlavičkami branku soupeřů, se proti Anglii nic takového nedařilo. Ani tato hlavička z bezprostřední blízkosti Bankse si nenašla cestu do anglické sítě. Vpravo je Cohen.

Rozpaky nad současnou kopanou jsou snad zbytečné. Tak jako se dříve vyvíjela k lepšímu, bude se vyvíjet i nadále. Budeme asi vídat méně pohlednosti a více mužných soubojů, ale doufejme, že časem – a snad ne zadlouho – se i do tohoto „těžkoatletického fotbalu" absorbuje mnohem větší dávka techniky a hlavně osobité nápaditosti v taktice i individuálních výkonech jednotlivců.

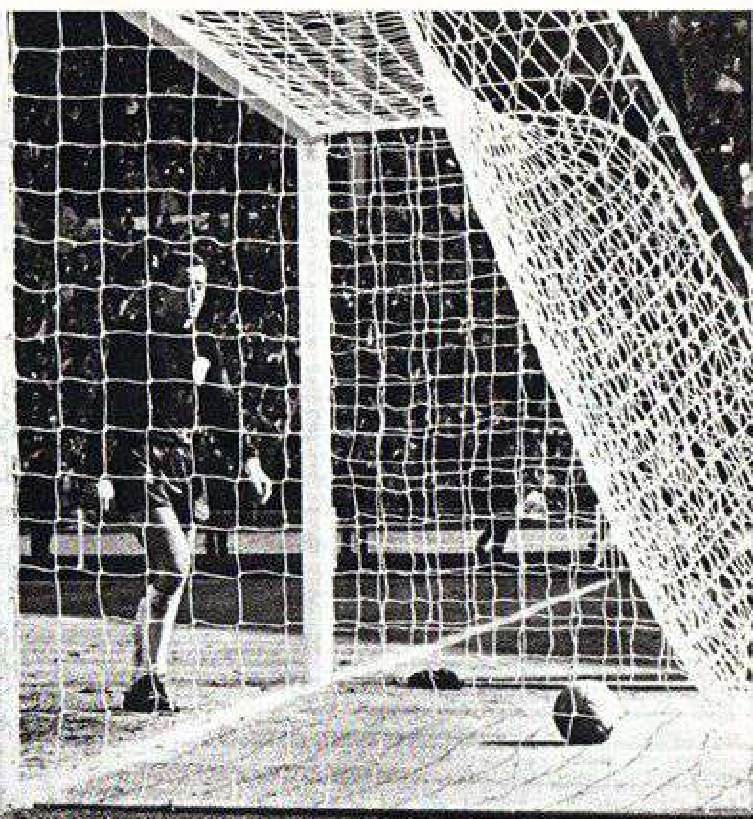
MOHLI ZÁPADNÍ NĚMCI VYHRÁT?

Tím vším, co bylo řečeno, nemám ovšem v úmyslu pasovat anglickou kopanou na současně nejlepší vůbec. Nebylo nás málo, kdo jsme v onu nešťastnou sobotu ve Wembley svatosvatě prohlašovali, že nebýt vyloučení Rattina, Anglie odešla se hřiště poražena od Argentiny. Proti Portugalcům však potom podala svůj vůbec nejlepší výkon a v utkání s NSR jí poněkud píchli jak rozhodčí, tak i štěstěna. Němci byli typickými představiteli kontinentálního pojetí systému 4-3-3, který počítá s více variantami a velmi často s přechodem k někdejšímu 4-2-4. Měli skvělé hráče v Beckenbauerovi, Heldovi, Weberovi, chyboval bohužel Schulz, Schnellinger i Haller, Seeler se stahoval příliš na pravé křídlo; zřejmě měl až moc velký respekt před ústím anglického trychtýře. Před brankou je provázela smůla. Bylo poznat, že semifinále jim vzalo hodně sil. O poznání tedy v síle i tahu na branku pokulhávali za svým soupeřem. V nastaveném čase jako by opět chytili dech, ovšem nepochopitelně uznaná třetí branka, odporující všem zákonům fyziky o odrazu a dopadu, jim ten dech opět vyrazila. Čtvrtá branka, při níž již pobíhalo po hřišti 16 diváků (jeden z nich dokonce v trestném území s vlajkou!) byla dovršením trapné role, již sehrál rozhodčí Dienst. Ostatně – stopky již v tom okamžiku ukazovaly 17. minutu druhého prodloužení! Aby byla míra pochyb dovršena, Angličané zase prohlašovali, že druhá branka NSR byla docílena z postavení mimo hru.

Těžko soudit z novinářského místa, vzdáleného od hrací plochy asi 100 metrů.

Faktem ovšem zůstává a pochybnosti bude nadále živit, že anglická televize, která pravidelně po každém zápase večer vysílala nejdůležitější momenty ze hry a všechny branky předváděla zpomaleným tempem (v okamžiku, kdy míč byl v brance se vždy film dokonce zastavil), porušila toto

3

3 *Z trestného území Angličanů vystartoval s míčem kupředu R. Charlton, když se rozhodčí Dienst podíval na hodinky, významně zvedl ruku s roztaženými čtyřmi prsty, dal si píšťalku do úst a rozběhl se za Charltonem. V obrovském řevu tribun mysleli Němci, že je odpískáno, přihlíželi klidně jak Charlton nahrává dopředu zcela volnému Hurstovi a jak do hřiště vbíhají diváci, mávající vlajkami. Nikým neohrožován proběhl Hurst do trestného území NSR a Tilkowski po jeho umístěné střele ani nešel. Rozhodčí odpískal čtvrtou branku a vzápětí zápas ukončil. Podle stopek to byla 17. minuta druhého nastaveného času. To již byl na finálový zápas moc silný tabák!*

2

4

4 *Bylo to opravdu sportovní gesto od západoněmeckých hráčů, když po skončení zápasu oběhli stadión a pozdravili obecenstvo. Bylo v tom uznání, že soupeř byl v tomto zápase přece jen lepší.*

své pravidlo právě po finálovém utkání. Bůhví proč . . .

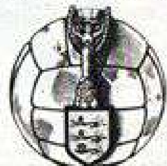
FAIR PLAY

Výkon rozhodčího Diensta ve finále zcela zapadl do rámce toho, co v Anglii předváděli téměř všichni jeho kolegové v předchozích zápasech. Různorodost měřítek byla úděsná a odzbrojující! Říkalo se, že rozhodčí byli pro šampionát špatně vybráni. Nemyslím si to, byla mezi nimi řada známých a vynikajících rozhodčích. Jen se jim jaksi „špatně" foukalo do píšťalky! Proto byli nejsmutnější kapitolou šampionátu.

Prostředí anglických stadiónů a strhující průběh zápasů ovlivnil soudnost mnohých kontinentálních hostů. Proto také tolik chvály na objektivní anglické obecenstvo. Faktem ovšem je, že naše obecenstvo by si nedovolilo skandovat při zápase cizích soupeřů svůj oblíbený pokřik, tak, jako to s oním „England, England!" zažili všichni zahraniční soupeři právě v Anglii. Myslím, že ono mystérium fotbalové podívané je Angličanům posvátné jedině tehdy, hraje-li jejich mužstvo, jejich oblíbenci. „Vytvořili jsme si bohy," řekl mi Eric Batty, „a teď jim statisíce podkuřují. Máte štěstí, že jste nezažil porážku Anglie v některém zápase. Dokud naše mužstvo vyhrává, tleská se vehementně i soupeři. Běda však, kdyby prohrávalo! Po příslovečné anglické objektivitě je veta."

KONEC DOBRÝ, VŠECKO DOBRÉ?

Tak se tedy „stará, dobrá" Anglie přece jen dočkala, že jí – jako kolébce kopané – konečně také spadl Rimetův pohár do klína. Stalo se tak po šampionátu úrovní odpovídající přednostem i záporům současné kopané. Teď bychom si jenom měli přát, aby následující čtyři leta nebyla naplněna přípravami na to, aby to Jižní Amerika zase Starému světu odvedla se všemi úroky v Mexiku. Bylo by to škoda. Vyřizování účtů dosud nebývalo zvykem v rámci světové fotbalové rodiny, která se sdružuje pod křídly kvočny FIFA. Kopaná by z toho prospěch rozhodně neměla.

FAKTA OSMÉHO FOTBALOVÉHO ŠAMPIONÁTU

Nejúspěšnější střelec šampionátu **EUSEBIO** (na karikatuře E. Alaszewského) byl při utkání s Maďarskem zraněn na hlavě. Nastoupil však i do dalších utkání a společně s jedenadvaceti jinými hráči absolvoval v Anglii maximální počet šesti zápasů.

■ **O NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH OSOBÁCH:**

Na soupiskách byla jména 352 hráčů (každá země plně využila práva nominovat 22 fotbalistů).

V den zahájení mistrovství bylo sedm z nominovaných hráčů tak vážně zraněno (úrazy z tréninku a přípravných utkání), že s nimi trenéři nemohli počítat.

Ve dvaatřiceti zápasech se vystřídalo 270 hráčů. Ostatní, tedy 75, se na anglických trávnících oficiálně vůbec neobjevili.

Nejméně hráčů vystřídal tým NSR, v šesti utkáních pouze čtrnáct. Vítězný tým Anglie v šesti utkáních 15. Portugalsko rovněž v šesti utkáních 16 hráčů. Naopak čtvrtý semifinalista, mužstvo Sovětského svazu, vystřídalo v šesti utkáních všech dvaadvacet hráčů. Bylo jediné, které využilo této možnosti. Následuje Švýcarsko, které ve třech zápasech vystřídalo 18 hráčů.

Šest zápasů sehráli na světovém šampionátu Angličané Banks, Cohen, Wilson, Stiles, J. Charlton, Moore a B. Charlton, reprezentanti NSR Tilkowski, Schnellinger, Beckenbauer, Schulz, Weber, Held, Seeler a Overath, Portugalci Hilario, Graca, Coluna, Augusto, Eusebio, Torres a Simoes.

Po pěti utkáních sehráli Angličan Peters, západní Němci Höttges a Haller, Portugalci Pereira a Baptista, sovětští fotbalisté Ponomarjev, Voronin, Malafejev a Baniševskij.

Nejstarším aktivním účastníkem šampionátu byl mexický brankář Antonio **CARBAJAL**. Je mu třiačtyřicet let, mistrovství světa v Anglii bylo jeho pátým, pochopitelně i posledním. Zúčastnil se s národním mužstvem své země i olympijského turnaje v roce 1948!

Šestatřicet hráčů se na hřišti objevilo pouze jednou, třiadvacet dvakrát.

Nejlepším střelcem byl Eusebio (Portugalsko) s devíti brankami. Následuje Haller (NSR) s pěti. O třetí místo se dělí Hurst (Anglie), Bene (Maďarsko), Hunt (Anglie), R. Charlton (Anglie), Malafejev (SSSR), Artime (Argentina), kteří byli úspěšní třikrát. Sedm hráčů skórovalo dvakrát. Mezi ně patří i bulharský obránce Vucov, který ovšem v obou případech zamířil do vlastní sítě. Čtrnáct hráčů dalo po jedné brance.

V průběhu dvaatřiceti utkání bylo zraněno šestadvacet hráčů tak, že buď ze hry odstoupili nebo stonovali po ošetření na postranní čáře.

■ **JEDENÁCT RŮZNÝCH VÝSLEDKŮ:**

Přesně čtvrtina všech utkání skončila 2:1. Šestkrát se hrálo 2:0. Čtyřikrát 3:1. Třikrát 0:0 a 1:0. Dvakrát se opakovaly výsledky 1:1 a 3:0. „Raritními" výsledky byly 5:0, 5:3, 4:0 a finálové 4:2.

Po prvních poločasech byl nejčastější výsledek 1:0 (dvanáctkrát). Následuje 0:0 (osmkrát) a 1:1 (pětkrát). Třikrát skončil první poločas skórem 2:0, dvakrát 2:1, jednou 3:2.

Pouze dvakrát prohrála mužstva, která po prvním poločase vedla: Španělsko–Švýcarsko 2:1 (0:1) a Portugalsko–KLDR 5:3 (2:3).

V prvních poločasech padlo 42 branek, ve druhých 45, dvě zbývající v prodloužení.

■ **NEJÚRODNĚJŠÍ MINUTA A TY OSTATNÍ:**

Nejlépe byli střelci disponováni v 31. minutě prvního poločasu, v níž bylo docíleno pět branek. Třikrát padly branky v 15., 24., 60., 84. a 88. minutě hry. Dvakrát se rozvlnila síť v první minutě, rovněž dvakrát v devadesáté. Nejméně úspěšní byli střelci mezi padesátou a šedesátou minutou (5 branek). V prvních deseti minutách všech zápasů bylo docíleno 7 branek. Nejúspěšněji se střílelo v závěrečných deseti minutách (15 branek + 1 v závěru druhého prodloužení finálového utkání). V souhrnu ve dvaašedesáti časových úsecích hry odpískali rozhodčí 89 branek světového šampionátu.

■ **STŘELBA DO ČERNÉHO I MIMO:**

Přímo na branku letělo ve dvaatřiceti zápasech 477 střel (z nich padlo 89 gólů). Nad horní břevno mířili střelci ve 145 případech. Napravo či nalevo od brankových tyčí byly míče vyslány 454krát.

Nejvíce se střílelo při utkání Portugalsko–KLDR, celkem 61krát. Z toho šlo 26 střel na branku (z nich padlo 8 branek), devětkrát nad a šestadvacetkrát mimo branku.

Nejslabší střelecká úroda byla při utkání NSR–Španělsko, pouhých dvacet jedna střel (na branku 10, nad 1 a mimo 10).

Při finálovém utkání, které trvalo plných 120 minut, mířilo 57 míčů směrem k brance. Dvacetkrát brankáři zachránili, šestkrát lovili míč ze sítě, pět míčů šlo nad břevno, dvacet devět mimo.

Unikátní je střelecká potence Eusebiova. Při utkání s Brazílií stříleli Portugalci sedmadvacetkrát, z toho Eusebio sedmnáctkrát a dvakrát překonal brankáře.

Průměr říká, že za zápas mířilo směrem k brance 33 míčů, ovšem nadpoloviční většina směřovala mimo ni nebo nad ni. Osmnáct střel skončilo buď na břevně nebo na jedné z tyčí. Nejvíce při utkání Anglie–Argentina (třikrát tyč, dvakrát břevno).

■ **NERADOSTNÁ BILANCE:**

Rozhodčí kvalifikovali 972 zákroků jako nedovolených, což je průměr 30 na jeden zápas. Smutný primát je z utkání NSR–Uruguay (49 faulů), v těsném závěsu jsou zápasy NSR–Argentina (47) a Anglie–Argentina (46). Při utkání Portugalsko–Brazílie odpískal anglický rozhodčí Mc Cabe 26 nedovolených zákroků, ale odborníci se shodli v názoru, že při dalších třiceti hrubých faulech Portugalců jeho píšťalka mlčela.

Nejméně faulů bylo odpískáno při utkání Anglie–Portugalsko (12), dále SSSR–Chile (16) a Anglie–Francie (18).

Protože mužstva nesehrála stejný počet zápasů je určení nejvíce džentlmenského týmu a nejméně džentlmenského obtížné (vycházíme ze statistiky nedovolených zákroků). Pořadí je pouze výsledkem rovnice počet faulů dělené počtem zápasů = umístění v soutěži slušnosti. Na prvních dvou místech jsou Chile a Švýcarsko, za nimi následují – rovněž v mrtvém závodě Francie, KLDR a Maďarsko, dále Mexiko a Portugalsko, SSSR, Bulharsko, společně Brazílie a Španělsko, Itálie, společně oba finalisté Anglie a NSR, nakonec jako dva nejméně fér hrající týmy Argentina a Uruguay.

Relativně malý je počet odpískaných pokutových kopů (5) i vyloučených hráčů (5).

■ **NA TRIBUNÁCH A V OCHOZECH:**

Dvaatřiceti zápasům přihlíželo celkem 1 414 000 diváků, průměr na jedno utkání 44 187. Největší návštěvy byly pochopitelně na londýnském stadiónu ve Wembley, kde zhlédlo 9 utkání 662 000 diváků (průměr 73 555 na utkání). Jeden zápas londýnské skupiny se hrál na stadiónu White City (ve Wembley se právě konaly pravidelné chrtí závody!), kterému přihlíželo 40 000 diváků. Druhé největší návštěvy byly v Birminghamu (průměr 48 000) a v Liverpoolu (47 000). Nejméně zájmu bylo v Middlesbroughu, kde je průměr na utkání 20 000 diváků. Pouze o 2000 více diváků chodilo v průměru na utkání D skupiny v Sunderlandu.

Skupina D se vůbec těšila nejmenšímu zájmu (průměr 21 000). Zápasy skupiny C navštěvovalo průměrně 37 000 diváků. Ve skupině B byl průměr 40 000. Londýnská A skupina je daleko vpředu s průměrem 70 000 diváků na jedno utkání.

Absolutní rekord mají dva zápasy Anglie, zahajovací s Uruguayí a finálový s NSR (po 100 000 diváků). Nejmenší zájem byl o utkání SSSR–Chile a KLDR–Chile (po 10 000).

Pouze na Empire Stadium Wembley byla dvakrát plně využita kapacita tribun a ochozů (oficiálně přípustný počet diváků je tam 97 000). Na ostatních sedmi stadiónech byla v průměru využita ze dvou třetin.

Je nutné dodat, že údaje o počtu diváků se v různých zprávách a informacích často dost značně rozcházejí. Pro ilustraci příklad z utkání Portugalsko–Brazílie, po němž jsme zaznamenali v pětadvaceti našich a zahraničních novinách dvanáct (!) různých cifer. Rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším udaným počtem diváků byl plných 15 000! Protože v oficiálním bulletinu se počet diváků nezaznamenával, vzali jsme při této závěrečné statistice údaje z curyšského časopisu Sport, který je v tomto případě tradičně nejserióznější a nejpřesnější.

■ **S PÍŠŤALKOU A PRAPORKEM:**

Na MS bylo jedenatřicet rozhodčích ze dvaadvaceti zemí. Britských bylo sedm (včetně jednoho Skota a jednoho Walesana), po dvou rozhodčích z NSR a SSSR. Sedm hlavních rozhodčích soudcovalo po dvou zápasech, osmnáct po jednom. Šest rozhodčích asistovalo pouze na pomezí.

Speciální komise FIFA hodnotila rozhodčí známkami 1–10 bodů (nejvyšší). Nejlépe dopadli Maďar Zsolt (utkání Anglie–Uruguay), Španěl Gardeazabal (SSSR–KLDR) a Švýcar Dienst (Anglie–NSR), kteří obdrželi devět bodů. Nejslabšími byli Peruánec Yamasaki (Anglie–Francie), Brazilec Marques (NSR–Španělsko) a západní Němec Kreitlein (Anglie–Argentina) s pěti body. Za nejlepší kolektiv rozhodčích byli vyhlášeni Askenazi (Izrael) s pomezními Galbou (ČSSR) a Schwintem (Francie) za bezchybné vedení zápasu Portugalsko–KLDR.

V nejostřejším ohni novinářské kritiky se ocitli Kreitlein (Anglie–Argentina) a britští rozhodčí Finney (NSR–Uruguay) a Mc Cabe (Portugalsko–Brazílie).

Náš rozhodčí Karel Galba byl po zápase Uruguay–Francie ohodnocen známkou 8, kromě toho ještě čtyřikrát asistoval na pomezí včetně finálového utkání.

■ **JAKÁ ROZESTAVENÍ SE PRAKTIKOVALA:**

Nejčastější byl systém 4–2–4 v devětatřiceti zápasech. Následuje 4–3–3 ve čtrnácti zápasech. Šestkrát se objevil tradiční 2–3–5. Jedenkrát varianty 1–4–2–3 (Uruguay v zápase proti Mexiku), 2–3–4–1 (Mexiko v zápase s Anglií), 3–3–4 (Sovětský svaz proti KLDR) a 1–4–3–2 (Uruguay proti Anglii).

■ **BRANKOVÝ PRŮMĚR:**

Ve dvaatřiceti zápasech bylo vstřeleno 89 branek, tedy průměr na jedno utkání 2,78. Pro srovnání průměry z předcházejících mistrovství světa: 1930 – 3,88; 1934 – 4,37; 1938 – 4,66; 1950 – 4,00; 1954 – 5,23; 1958 – 3,57; 1962 – 2,77.

■ **MIMO HRU A OD ROHOVÉHO PRAPORKU:**

Ve dvaatřiceti utkáních odpískali rozhodčí celkem 331krát postavení mimo hru, průměrně desetkrát za zápas. Nejvíce při utkání Španělsko–Argentina (22). Naopak bez jediného postavení mimo hru se hrálo v zápase NSR–Španělsko. Nejčastěji se v postavení mimo hru objevovali hráči Francie (průměr na počet sehraných utkání).

Rohové kopy se zahrávaly 447krát (průměr 14 na utkání). Nejméně při zápase Brazílie–Bulharsko (5), nejvíce při utkání KLDR–Itálie (21). Jak známo vyhráli v tomto zápase Korejci 1:0, poměr rohů byl však 19:2 pro Italy.

V Anglii nebyla potvrzena zásada, že rohový kop je poloviční gól. Pouze sedm branek bylo vstřeleno po rohu, což je jedna dvanáctina ze všech zaznamenaných.

■ **SYMBOLICKÉ A FINANČNÍ OHODNOCENÍ:**

Vítězný tým Anglie získal na čtyři roky Rimetův pohár, tak zvanou zlatou Niké (pohár byl za necelé dvě hodiny po skončení šampionátu uzavřen do trezoru Bank of England), všichni hráči pak zlaté medaile. Stříbrné medaile dostali reprezentanti NSR, bronzové Portugalci.

Zlatý pohár pro nejlepšího hráče šampionátu, který věnoval list The People, získal zasloužené Angličan Robert Charlton. Dostal také 1000 liber od deníku News of the World.

Nejlepší střelec Eusebio získal rovněž 1000 liber od karetního klubu Knightsbridge Sporting Club.

Každý hráč vítězného anglického týmu dostal 1500 liber za první místo v šampionátu, dále po 60 librách za každé utkání sehrané na MS a ještě 23 liber, jako příplatek za získaný pohár.

Jedna britská zdravotnická firma věnovala 500 liber nejlepšímu anglickému hráči, 250 liber nejlepšímu hráči šampionátu a 250 liber nejlepšímu střelci anglického týmu.

Reprezentanti NSR byli vyznamenáni spolkovým presidentem Lübkem stříbrným vavřínovým věncem, který je nejvyšším státním vyznamenáním za sportovní výkony v NSR. Je veřejným tajemstvím v zemi našich západních sousedů, že dvě továrny na výrobu kopaček, Adidas a Puma, odměnily hráče stříbrné jedenáctky zvětšením jejich bankovních kont.

Symbolickou, žel předčasnou odměnou byl telegram, který poslal brazilský president Castello Branka týmu své země po prvním vítězném utkání: „Jménem osmdesáti miliónů Brazilců Vám srdečně blahopřeji. Věřím, že se vrátíte domů s Rimetovým pohárem. Váš návrat si jinak nedovedeme představit."

V portugalském, maďarském a argentinském tisku se objevily různé zprávy o tom, jak budou hráči odměněni. Jde jednak o státní a sportovní vyznamenání, dále o finanční a věcné odměny.

V sovětském a korejském tisku se do uzávěrky tohoto čísla zprávy o odměnách reprezentantům obou zemí neobjevily.

Nejkritizovanějším (od většiny expertů) i nejchválenějším (od Angličanů) byl západoněmecký rozhodčí Rudolf **KREITLEIN**, který byl komisí FIFA oceněn za řízení zápasu Anglie–Argentina nízkým počtem pěti bodů.

■ **NA POČEST ŠAMPIONÁTU:**

Angličtí komponisté složili tři pochody (hrály je vytrvale hudby před začátky a o přestávkách jednotlivých zápasů), jednu čaču (hrála se často před zahájením MS na uvítanou jihoamerických mužstev; po utkání Anglie–Argentina ji bylo možné zaslechnout pouze jednou ve vysílání – Československého rozhlasu) a jeden pomalý valčík.

Britské ministerstvo pošt vydalo tři příležitostné známky. FIFA okamžitě protestovala, protože výtvarník zobrazil hráče v pozicích, které jsou nesporným porušením pravidel.

Na počest vítězného týmu vydává stejné ministerstvo další příležitostnou známku, která se má objevit v prodeji v polovině srpna.

■ **SVĚT O TOM VĚDĚL:**

Organizační výbor akreditoval k mistrovství světa 3200 domácích a zahraničních novinářů, televizních a rozhlasových reportérů, fotoreportérů a kameramanů z 58 zemí pěti světadílů.

Přímé televizní přenosy se pravidelně uskutečňovaly do osmadvaceti zemí. Do šestadvaceti zemí se nejpozději tři hodiny po skončení zápasů posílaly filmové záznamy z utkání.

Dalších dvanáct zemí si objednalo filmy z některých utkání, které byly u objednavatele nejpozději za osmačtyřicet hodin po skončení zápasu.

Přímé rozhlasové přenosy uskutečňovalo pravidelně dvacet rozhlasových stanic a společností osmnácti zemí. Finálové utkání komentovali rozhlasoví reportéři dvaatřiceti zemí.

Přibližný odhad expertů anglické televizní a rozhlasové společnosti: Před obrazovkami sledovalo světový šampionát na dvě miliardy diváků!

Ve třinácti zemích Evropy, Střední a Jižní Ameriky vycházela zvláštní vydání novin se zprávami ze šampionátu. Jejich náklad se přibližně odhaduje na 65 miliónů výtisků.

První brožuru věnovanou šampionátu (rozsah 82 stran formátu Stadiónu) vydali ve Francii v neděli v poledne, tedy necelých čtyřiadvacet hodin po skončení finálového zápasu!

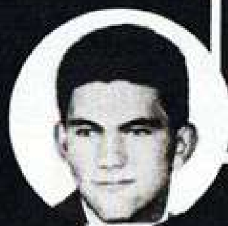
Do konce letošního roku bude vydáno v devětadvaceti zemích pětatřicet knih věnovaných 8. mistrovství světa. Patří mezi ně i kniha, která vyjde ve slovenském nakladatelství Šport.

■ **RÉJ LIBER:**

Zatím se s určitostí ví, že příjem z finálového utkání představuje absolutní světový rekord – 200 000 liber šterlinků, což je podle oficiálního kursu naší Státní banky 4 000 000 korun. Teprve za deset až dvanáct dnů bude letošní šampionát definitivně vyúčtován.

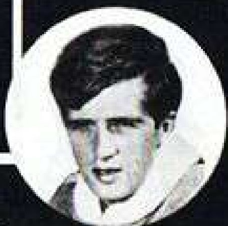
Předběžný odhad finančních odborníků zní: Za vstupenky se zaplatilo přes půl miliónu liber šterlinků.

LEV JAŠIN

BÉNO KÁPOSZTA

ROBERT MOORE

WOLFGANG WEBER

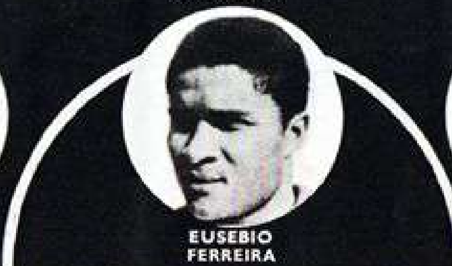

SILVIO MARZOLINI

FRANZ BECKENBAUER

ROBERT CHARLTON

MÁRIO COLUNA

FERENC BENE

EUSEBIO FERREIRA

ERMINDO ONEGA

JEDENÁCTKA OSMÉHO ŠAMPIONÁTU

RADIO BERN, Švýcarsko: José Iribar — Karl-Heinz Schnellinger, Robert Moore, Franz Beckenbauer, Silvio Marzolini — John Charlton, Ferenc Bene — Mário Coluna, Robert Charlton, Eusebio Ferreira, Siegfried Held.

NARODEN SPORT, Bulharsko: Lev Jašin — Manuel Sanchis, Robert Moore, Karl-Heinz Schnellinger, Valerij Voronin — Franz Beckenbauer, John Charlton — Ferenc Bene, Eusebio Ferreira, Flórian Albert, Dimitrij Jakimov.

JIŘÍ MÜLLER, předseda ústřední sekce kopané ČSTV: Gordon Banks — Horst Höttges, John Charlton, Karl-Heinz Schnellinger — Robert Charlton, Mário Coluna — Ferenc Bene, Eusebio Ferreira, Flórian Albert, Edson Arantes do Nascimento (Pelé), Antonio Simoes.

FRITZ HACK, Argentina: José Iribar — Horacio Troche, Robert Moore, Wolfgang Weber, Silvio Marzolini — Franz Beckenbauer, Robert Charlton — Flórian Albert, Eusebio Ferreira, Ermindo Onega, Pedro Rocha.

B.B.C., Londýn: Gordon Banks — Manuel Sanchis, Willi Schulz, Robert Moore, Silvio Marzolini — Franz Beckenbauer, Robert Charlton, Valerij Voronin — Ferenc Bene, Edson Arantes do Nascimento (Pelé), Eusebio Ferreira.

ANTON MALATINSKÝ, Spartak Trnava: Ladislao Mazurkiewicz — Béno Káposzta, Willi Schulz, John Charlton, Silvio Marzolini — Franz Beckenbauer, Valerij Voronin, Robert Charlton — Ferenc Bene, Ermindo Onega, Eusebio Ferreira.

ERIC BATTY, World Soccer, Anglie: Lev Jašin — Karl-Heinz Schnellinger, Silvio Marzolini — Franz Beckenbauer, Horacio Troche, Mário Coluna — Ferenc Bene, Ermindo Onega, Flórian Albert, János Farkas, Dimitrij Jakimov.

JO VILLVOYE, Sport Illustrierte, NSR: José Iribar — Karl-Heinz Schnellinger, Robert Moore, Wolfgang Weber, Silvio Marzolini — Franz Beckenbauer, Robert Charlton, Mário Coluna — Ferenc Bene, Eusebio Ferreira, Siegfried Held.

CORRIERRE DELLA SERA, Itálie: Lev Jašin — Tarcisio Burgnich, Silvio Marzolini, Franz Beckenbauer, John Charlton — Robert Moore, Ferenc Bene — Mário Coluna, Robert Charlton, Eusebio Ferreira, Oscar Mas.

OLDŘICH ŽURMAN, Stadión:

Lev Jašin (SSSR) — Béno Káposzta (Maďarsko), Robert Moore (Anglie), Wolfgang Weber (NSR), Silvio Marzolini (Argentina) — Franz Beckenbauer (NSR), Robert Charlton (Anglie), Mário Coluna (Portugalsko) — Ferenc Bene (Maďarsko), Eusebio Ferreira (Portugalsko), Ermindo Onega (Argentina).

(NA FOTOGRAFIÍCH JE JEDENÁCTKA NAŠEHO REDAKTORA OLDŘICHA ŽURMANA, ÚČASTNÍKA 8. MISTROVSTVÍ SVĚTA.)

Snímky: BIPPA, Londýn

ANGLIE mistr světa v kopané '66

Zleva: Robert MOORE, George COHEN, Alan BALL, Gordon BANKS, Roger HUNT, Ramon WILSON, Norbert STILES, Robert CHARLTON, Geoffrey HURST, Martin PETERS a John CHARLTON.

NSR

Zleva: Höttges, Overath, Held, Haller, Weber, Emmerich, Schulz, Beckenbauer, Schnellinger, Tilkowski a Seeler.

2

Portugalsko

Zleva stojí Carvalho, Baptista, Graca, Morais, Vicente a Hilário, vpředu Augusto, Torres, Eusebio, Coluna a Simoes.

3

SSSR

Zleva stojí Voronin, Jašin, Šesterněv, Churcilava a Danilov, vpředu Sabó, Čislenko, Baniševskij, Malafejev, Chusajnov a Ponomarjev.

4

Španělsko

Zleva stojí Ufarte, Iribar, Sanchis, Zoco, Suaréz a Glaria, vpředu jsou Del Sol, Peiro, Marcelino, Lapetra a Gento.

KLDR

Zleva stojí Pak Sjung-sin, Lim Sung-sun, Šin Jung-kjuo, Cha Žung-won, Och Jun-kjung a Jim Sjung-chui, vpředu Chan Bong-sin, Čchan-mung, Pak Du-jik, Li Dong-wun a Jang Sung-kuk.

Uruguay

Zleva stojí Caetano, Troche, Mazurkiewicz, Goncalves, Manicera, Ubinas a trenér Viera, vpředu Salva, Sosa, Silva, Rocha a Perez.

Bulharsko

Zleva: Kolev, Šalamanov, Kitov, Vucov, Dermendžev, Penev, Žečev, Jakimov, Asparuchov, Najdenov a Gaganelov.

Chile

Zleva: Eyzaguierre, Cruz, Fouilloux, Prieto, Godoy, Figueroa, Marcos, Landa, Ramirez, Villanueva a Sanchez.

Švýcarsko

Zleva: Schneiter, Elsener, Dürr, Odermatt, Allemann, Kuhn, Hosp, Fuhrer, Tacchella, Grobéty, Schindelholz, Bäni, Armbruster, Leimgruber, Eichmann a Quentin.

Argentina

Zleva stojí Perfumo, Roma, Ferreiro, Albrecht, Rattin, Marzolini, vpředu Solari, Gonzales, Artime, Onega a Mas.

Itálie

Zleva stojí Salvadore, Albertosi, Mazzola, Rosato, Facchetti a Burgnich, vpředu Perani, Bulgarelli, Fogli, Rivera a Pascutti.

Francie

Zleva stojí Aubour, Budzinski, Bosquier, Djorkaeff a Artelesa, vpředu Herbet, Simon, Gondet, De Bourgoing a Hausser.

Brazílie

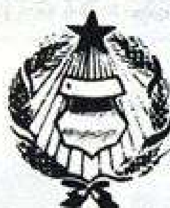
Zleva stojí Djalma Santos, Fidelis, Belini, Gilmar, Altair a Henrique, vpředu masér Américo, Garrincha, Lima, Alcindo, Pelé a Jairzinho.

Maďarsko

Zleva stojí Gelei, Káposzta, Meszöly, Mátrai, Sipos a Szepesi, vpředu Bene, Matesz, Albert, Farkas a Rákosi.

Mexiko

Zleva stojí Gonzales, Hernandez, Mercado, Nunez, Calderon a Pena, vpředu Jara, Reyes, Fragoso, Diaz a Padilla.

1

8 míst, kam se upíraly stamilióny párů očí

1

2

1

3

1 Stadión Wembley byl vyprodán jen jednou – na finálovém utkání bylo 100 000 diváků.

2 Londýnský stadión White City slouží většinou atletům. Hrálo se na něm jediné utkání Uruguay–Francie; má kapacitu 60 000 míst.

3 Stadión Hillsborough v Sheffieldu (65 000 míst) je sídlem klubu Sheffield Wednesday FC.

4 Hřiště slavné Aston Villy v Birminghamu – Villa Park. Kapacita 72 000 míst.

5 Stadión FC Manchester United – Old Trafford s kapacitou 64 000 míst.

6 Goodison Park v Liverpoolu (stadión FC Everton) viděl druhý největší počet utkání MS.

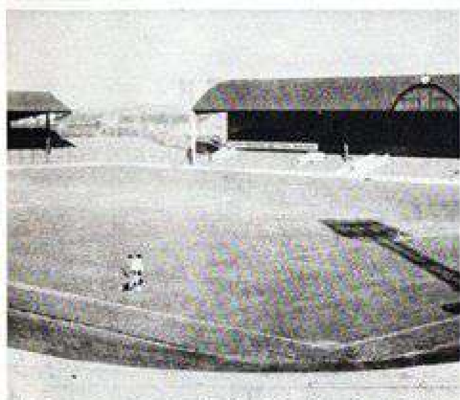
7 Ayresome Park v Middlesbroughu má 46 000 míst.

8 Roker Park v Sunderlandu, byl nejmenším stadiónem MS. Do jeho hlediště se vejde jen 43 000 diváků.

NÁZORY - NÁZORY - NÁZORY - NÁZORY

5

6

7

8

ERIC BATTY, Londýn

Kopaná stojí již několik let na rozcestí. Kterou cestou se dá? Cestou techniky a inteligentní hry nebo cestou síly a houževnatosti? Je lepší hrát dobře a prohrát, nebo hrát špatně a vyhrát?

Není to otázka pro širokou veřejnost, protože ať fanouškové Slávie nebo Tottenham Hotspur budou vždycky raději, když jejich mužstvo vyhraje, i když bude hrát špatně. Pokud jde o to „naše" mužstvo, je vždycky výsledek utkání to hlavní a důležité. Hlubší aspekt má tento problém u těch, pro něž fotbal a výsledek utkání znamená chleba, tj. pro hráče, menažery, trenéry a kritiky. Fakt je, že budoucnost kopané je ohrožena, a to nelze brát na lehkou váhu.

Anglie s pýchou zvedá Rimetův pohár jako důkaz, že ona má nejlepší fotbalový tým na světě, a tak se podařilo postoupit o další krok k fotbalové katastrofě. Až do letošního mistrovství jsme ještě měli naději. Po roce 1950 jsme doufali v Maďary; mezi rokem 1955 a 1960 jsme viděli spásu v Realu Madrid a potom jsme ji hledali u Brazilců. Tato mužstva byla vzorem fotbalovému světu, jejich hráči byli zářnými příklady mládeži, budoucím hvězdám. Nyní se tímto příkladem hodným následování stává Anglie, která nás brzy zavede z fotbalových výšin do fotbalového suterénu, kde chybí vzduch i světlo. Jestli se to skutečně stane a fotbalový svět si vezme Anglii za vzor, znamená to konec fotbalu. Ta naše milá kopaná se nám uškrtí kategorickým požadavkem: vyhrát jakkoliv, ale vyhrát!

Pomalu sice, zato s naprostou jistotou byl v Anglii vyřazen jeden aspoň trochu milosrdný tým za druhým, až mezi posledními čtyřmi zůstali tři nejtvrdší a nejhouževnatější – Anglie, NSR a SSSR. Viděli jsme samozřejmě i dobrou kopanou – ale nebylo jí mnoho. Líbili se mi Korejci, ne snad proto že by byli techničtí, ale protože měli sportovního ducha. Nikomu by se nepodařilo namluvit mi, že korejský hráč zná finty, jak faulovat, že ví, jak zpomalit hru a zabetonovat ji; kdyby to uměli, byli by to mohli výborně potřebovat, když nad Portugalskem vyhrávali 3:0. Většina ostatních týmů to umí dobře. Ví jak zahubit kopanou – a taky ji hubí.

Sérii záhuby fotbalového umění zahájila Uruguay obranou o deseti hráčích v utkání s Anglií, pak následovala celá série defenzivních bojů, kdy se obránci snažili postrašit několik výtečných útočníků nemilosrdným okopáváním.

Viděli jsme ale také vynikající utkání Maďarů proti Brazílii, a na chvíli jsme zapomněli na rozčarování nad výkony Pelého a Garrinchy. Od Maďarů jsme nepochybně viděli nejlepší hru z celého mistrovství, protože hráli opravdu fotbal, kdežto ostatní mužstva chtěla jen bojovat a vítězit. V utkání mezi Maďarskem a SSSR bylo základní otázkou: zvítězí technika, inteligence a fantazie ve hře, nebo síla a houževnatost? Bez té v moderním fotbalu technika neobstojí.

I o Portugalcích je možné říci, že předvedli zajímavou a líbivou útočnou hru, ačkoliv proti Brazílii se sami zdiskreditovali přehnaně tvrdou hrou. Do Pelého kopali tak dlouho, až už měl dost. Až do semifinále vděčili Portugalci za všechna vítězství svému útoku. Augusto, Eusebio, Torres, Coluna a Simoes byli skvělí. Ovšem v semifinále s Anglií se Eusebio zřejmě rozhodl, že se nenechá okopávat, protože viděl, jak dopadl Pelé. Když se dostal k míči, rychle se ho zbavovat a marně se Augusto i Coluna snažili, aby se Eusebio vzchopil a vyhrál i toto utkání.

Kromě Portugalska a Maďarska nebylo v Anglii mužstvo schopné předvést skutečnou kopanou; je možné, že se o to ani žádné nesnažilo. Hlavní bylo vyhrát. Bez zesílené obrany hrály jen Brazílie a Španělsko a – prohrály. Prohrály proto, že se snažily hrát útočnou hru.

Pokud by se měl hodnotit přínos jednotlivých týmů, charakterizoval bych je takto: Anglie byla nejodhodlanější. Nejhouževnatější byli Rusové. Na obraně nejvíc založenou hru jsem viděl u Argentinců. A nejrušivější rys všech utkání byla neuvěřitelně nízká úroveň rozhodčích, kteří jeden po druhém ztráceli vědomí odpovědnosti.

Jestliže tedy těch šestnáct účastníků skutečně znamenalo světovou elitu, je na tom fotbal moc mizerně. SSSR a NSR vybojovaly v semifinále nekompromisní bitvu; ve Wembley se Portugalci bez boje vzdali Angličanům. Finále, které mnoho lidí považuje za slavné a veliké, bylo ve skutečnosti jen a jen napínavé. Nic víc.

Muselo být vzrušující dívat se na smrtící boje gladiátorů ve starém Římě, ale myslím, že bych tomu nepřišel na chuť, právě tak jako jsem se necítil dobře, když Anglie „vybojovala" své vítězství. Z Wembley jsem se vracel malomyslný, přesvědčen, že sláva fotbalu zhasla. Vracel jsem se z pohřbu.

MIROSLAV CHOUTKA, předseda ústřední trenérské rady ČSTV:

Charakteristickým rysem šampionátu byla poměrná různorodost systémů i stylů hry, zvýšená úroveň kondiční připravenosti, která je nakonec základem pro velké manévrovací možnosti hráčů. Vyskytovala se celá řada variant základního systému 4-2-4, bylo znatelné prolínání se systémem 4-3-3, v němž je charakteristické silné zabezpečování středu hřiště, jako východiska k obraně i k útoku. Velmi znatelný byl i určitý universalismus hráčů, tj. prakticky vypadával mezičlánek – záloha. Buď zde byla obrana nebo útok.

Nemyslím, že tím, že se těžiště hry přesunulo do obrany, by šampionát představoval betonování ve hře. Šlo vždy jen o dobré zajišťování obrany.

Charakteristická dále byla slabší střelba a slabší výkony brankářů. Šampionát představil syntézu jihoamerického a evropského fotbalu. Nejlepším představitelem této syntézy byli, myslím, Portugalci. Že byli vyřazeni v semifinále, to bylo spíše dílo náhody. Do finále by byli patřili.

Ne právě dobrým jevem bylo, že rozhodčí měli různý přístup k posuzování hry. Na jedné straně ukazovali až moc velkorysosti, na druhé straně hru zbytečně kouskovali a moc přísně posuzovali mluvení hráčů.

Po zápase Anglie–Argentina nazval anglický trenér Ramsey hráče soupeře hodně nelichotivě: „Zvířata!"

„Rozplakal se, protože Alf Ramsey jej nazval zvířetem."

NÁZORY - NÁZORY - NÁZORY - NÁZORY

WORLD CUP CHAMPIONSHIP 1966

Skupina A	Skupina B	Skupina C	Skupina D
LONDÝN	SHEFFIELD BIRMINGHAM	LIVERPOOL MANCHESTER	SUNDERLAND MIDDLESBROUGH
ANGLIE	NSR	PORTUGALSKO	SSSR
URUGUAY	ARGENTINA	MAĎARSKO	KLDR
MEXIKO	ŠPANĚLSKO	BRAZÍLIE	ITÁLIE
FRANCIE	ŠVÝCARSKO	BULHARSKO	CHILE

Anglie–Uruguay 0:0	NSR–Švýcarsko 5:0	Brazílie–Bulharsko 2:0	SSSR–KLDR 3:0
Francie–Mexiko 1:1	Argentina–Španělsko 2:1	Portugalsko–Maďarsko 3:1	Itálie–Chile 2:0
Uruguay–Francie 2:1	Španělsko–Švýcarsko 2:1	Maďarsko–Brazílie 3:1	KLDR–Chile 1:1
Anglie–Mexiko 2:0	NSR–Argentina 0:0	Portugalsko–Bulharsko 3:0	SSSR–Itálie 1:0
Uruguay–Mexiko 0:0	Argentina–Švýcarsko 2:0	Portugalsko–Brazílie 3:1	KLDR–Itálie 1:0
Anglie–Francie 2:0	NSR–Španělsko 2:1	Maďarsko–Bulharsko 3:1	SSSR–Chile 2:1

ČTVRTFINÁLE

LONDÝN 23. 7.	SHEFFIELD 23. 7.	LIVERPOOL 23. 7.	SUNDERLAND 23. 7.
Anglie–Argentina 1:0	NSR–Uruguay 4:0	Portugalsko–KLDR 5:3	SSSR–Maďarsko 2:1

SEMIFINÁLE

LIVERPOOL 25. 7.	LONDÝN 26. 7.
NSR–SSSR 2:1	Anglie–Portugalsko 2:1

ZÁPAS O 3. MÍSTO

LONDÝN 28. 7.
Portugalsko–SSSR 2:1

FINÁLE MS 1966

LONDÝN 30. 7.
Anglie–NSR 4:2

PŘÍJEZDY A SLÁVA, ALE I ZKLAMÁNÍ...

Den 30. července 1966 vejde do historie Velké Británie. Byla sobota a každý Angličan docela zapomněl, že začíná obvyklý víkend. Toho dne se stali Angličané mistry světa v kopané a docela chladní Londýňané vyrukovali do ulic. Autobus s anglickými fotbalisty se prodíral z Wembley-stadiónu do hotelu Royal Garden plné dvě hodiny!

Západoněmecký fotbalový tým se vrátil domů na druhý den. Speciální letadlo přistálo ve Frankfurtu – a pak to začalo! Slavná jízda auty na frankfurtskou radnici. Cestou prý pozdravilo fotbalisty na půl miliónu lidí! V prvním voze jeli trenér Helmut Schön a kapitán Uwe Seeler, za nimi dva nejlepší střelci, Beckenbauer a Haller.

Italové, zdrceni porážkou od KLDR, nechtěli vůbec domů jet. Nakonec jejich letadlo přistálo v tichosti ne v Římě, ale – v Janově! Po půlnoci! Ale rozvášnění diváci se to přece jen dozvěděli a noční cesta autokarem z Janova do Říma se stala pro italské fotbalové miláčky utrpením!

SLAVNOSTNÍ BANKET

na závěr VIII. šampionátu se konal v hotelu Royal Garden. Zúčastnili se ho fotbaloví prominenti celého světa a hráči nejlepších čtyř týmů. Lesku večeru dodala přítomnost britského premiéra Harolda Wilsona.

Za čestným stolem seděli angličtí reprezentanti s manželkami. Zleva to jsou Robert Charlton, jeho paní, Robert Moore, paní Mooreová, slečna Ramseyová, Alf Ramsey, paní Ramseyová, paní Hurstová, Geoff Hurst, paní Banksová a Gordon Banks.

Britský ministerský předseda Harold Wilson obdivuje výkony zejména fotbalových brankářů, a proto požádal Lva Jašina, aby mu věnoval podepsaný fotbalový míč. Pan Wilson při té příležitosti prohlásil, že Jašin je – podle něho – nejlepším brankářem světa všech dob! ▶

Dva nejfotografovanější mužové večera: anglický trenér Alf Ramsey a kapitán anglického týmu Robert Moore (vzadu je John Charlton, Gordon Banks a George Cohen) museli ukazovat zlatou Niké nespočetněkrát.

A ještě šťastný happy-end: polibek a přípitek mezi Robertem Moorem a jeho paní Earlinou. ◀

Konec velké naděje

Fotbalová Brazílie dopíjí v těchto dnech svůj kalich hořkosti až do dna. V neděli 24. července se vrátilo v tichosti brazilské fotbalové mužstvo zpět do Ria, vrátilo se bez slávy, skoro v tajnosti, se smutkem v srdcích i očích, do země, která čekala na tricampionát . . .

Smutek a rozčarování z brazilského fotbalového neúspěchu je o to horší, že se s ním naprosto nepočítalo. Když brazilská výprava odlétala do Evropy, byla vyprovázena – přinejhorším – jako letošní finalista, jinak ovšem v zemi panovala nálada, že „naši hoši" přivezou zlatou Niké potřetí a definitivně.

Proč tehdejší tak jednoznačný optimismus a proč ten dnešní, nejčernější smutek? Jakkoliv je ještě příliš časné hodnotit letošní mistrovství světa v kopané a všechny ty veřejné i neveřejné, hráčské i funkcionářské okolnosti, lze na dřívější brazilský optimismus i nynější situaci odpovědět. Předně: Brazílie patří po léta k zemím, jejíž fotbal je vynikající. Hráči této země dobyli

Tranzistory v pohotovosti, aneb – smutek přichází . . .

již dvakrát nejvyšší fotbalovou trofej. Založili školu, která se obecně jmenuje jihoamerická, nebo přesněji přímo brazilská a která bude mít vždycky velmi dobrý zvuk. Mezi brazilskými hráči se časem objeví fotbalová hvězda první světelnosti, která po léta září na světovém fotbalovém nebi. Před lety to byl Garrincha, v poslední době Pelé. Fotbal je v Brazílii sportem č. 1, je to sport statisíců aktivních hráčů a miliónů fanoušků. To vše dalo vzniknout fanouškovské ideji, že tricampionát bude pro Brazílii hladkou záležitostí. Funkcionáři brazilského sportovního svazu, i když si rovněž hodně věřili, byli ostražitější. Ostražitost znamenala: evropský fotbal je tvrdý! Ale kvalifikujeme se do finále. Přes to platilo: letošní fotbalové mistrovství v jeho historii bude nejurputnější . . .

Konečně první zápas, Brazílie–Bulharsko 2:0. Sledoval jsem toto utkání z rádiového přenosu v Sao Paulu, v největším a nejprůmyslovějším městě Brazílie. Protože už dávno před mistrovstvím žila Brazílie převážně jenom fotbalem, nebylo divu, že náměstí, obchody, kanceláře byly ověšeny amplióny a procházející lidé tranzistory. Pelé dal branku, fanoušci přicházeli do transu a zdálo se, že vše je v naprostém pořádku. Výsledek utkání z tohoto obávaného zápasu potvrdil všechny předchozí naděje. I zahraniční. Londýnské sázkové kanceláře dávaly poměr na brazilské vítězství ve finále po tomto utkání v poměru 7:4. Pak přišel zápas s Maďarskem a prohra 1:3. Dokud lidé neměli možnost vidět zápas z televizního přenosu o 48 hodin později, nedokázali si porážku vysvětlit. Byla příliš nečekaná a jakoby neexistující, ale byla naprosto spravedlivá. Poprvé se veřejně v rozhovorech i v novinách objevuje kritika brazilské technické komise, která je „vinná". Poprvé se také v televizních komentářích i v novinových úvahách objevuje počtářská kalkulace, jak se musí vyhrát s Portugalci.

Návod, jak hrát na Pelého – karikatura z listu Jornal dos Sports.

Nervozita před utkáním s Portugalci byla bezměrná. Během zápasu se vystupňovala, pak ovšem, s prohrou, začínala rezignace, smutek, pláč a vztek. Proč Pelé nedal ty slíbené tři góly? To byla podvědomá otázka všech. A pak pláč a slzy a místy i incidenty. A konec reálných šancí na další postup, konec fotbalového úsilí, které nevyznělo . . . Skalní fandové se ještě utěšovali. Co když Bulharsko porazí Maďary 1:0? To už byl kalich hořkosti naplněn až po okraj pelyňkem. . . .

Brazilský deník Jornal dos Sports napsal ve svém komentáři dne 22. 7. (komentář je velmi typický pro současnou atmosféru a pro poslední naděje): **„Nakonec zůstala ponižující porážka. Zůstaly nám jen slzy a přání zapomenout na věrného přítele – míč. Je už jen návrat bez titulu, bez slávy, bez potlesku. Už nemáme Krále, Pelé je obyčejný člověk, který je sám."**

Nechci komentovat další články v novinách, jejichž titulky hovoří za vše: „CBD chce přerušit styky s FIFou. Jediný Brazilec, který se raduje, je Oto Gloria (trenér portugalského týmu). Eusebio je nový fotbalový král Evropy. Angličané diskreditují Pohár, Argentina a Uruguay obviňují rozhodčí", a podobně.

Až trochu poleví opravdový smutek a opravdové slzy brazilských fanoušků, začne se pravděpodobně hned jednat: reorganizace vedení fotbalového svazu a zejména technické komise je nabíledni. Bude se hodně hovořit o příčinách, bude se zde dlouho a dlouho všechno rozebírat, a co je nejdůležitější, bude se zase hodně a hodně hrát, nominovat a sestavovat. Nikdo však ani ze současných či budoucích hráčů národního mužstva a nikdo také z funkcionářů fotbalového svazu neslepí onu „velkou naději", která tak pojila všechny, kteří zde v Brazílii mají rádi kopanou.

I když Brazilci letos v Londýně ztratili vše, zůstávají pro fotbalový svět nadále velkými. Dokáže-li vedení CBD učinit z porážek správnou analýzu, věřím, že zase přijde pro brazilský fotbal čas velké slávy a pro zdejší fandy doba jejich největší radosti.

Dr. PAVEL VODA
Rio de Janeiro

Snímek, který se objevil ve všech brazilských novinách s titulkem: Král opouští bojiště, ale vojnu za něj prohráli jiní!

Nejveselejšími návštěvnicemi zápasů byly bezesporu manželky švýcarských reprezentantů. Švýcarský fotbalový svaz jim zaplatil pobyt v Anglii a pro dámy (na snímku jsou Kuhnová, Leimgruberová, Vuillenierová, Eichmannová, Quentinová, Armbrusterová a Schneiterová) tu prožily příjemnou dovolenou.

Největší obchodní dům v Liverpoolu byl Willicho suvenýry ◄ přeplněn.

Miss World Cup z Liverpoolu, slečna Daina Brandová, společně s maďarským kapitánem Ferencem Šiposem.

◄ *Radost i smutek – a utěšování jako od mámy. Západoněmecký trenér Helmuth Schön utěšuje plačícího Horsta Höttgese po vítězství nad Uruguayí. Höttges byl v utkání zraněn a plakal proto, že se mu rozplynul sen hrát v semifinále MS.*

WILLIEHO SU VE NÝ RY

Angličané se nezapřou. Před utkáním s Francií strávili odpoledne na kriketovém utkání Middlesex–Essex. Nešli tam povinně. Mohli si vybrat mezi pobytem v hotelu, kinem a kriketem. Na kriket šlo celé mužstvo.

Maďaři bydleli v liverpoolském Sport-hotelu Palace. Když Ferenc Bene našel ve svém pokoji (bydlel s Mátraiem) v hromadě brožur i prospekt brněnského veletrhu, budoucí strojní inženýr prohlásil, že se v září objeví v moravské metropoli. ◀

Uwe Seeler, kapitán týmu NSR, hrál v utkání s Argentinou svůj 50. mezistátní zápas. Večer, po slavnostní večeři, ho president západoněmeckého fotbalového svazu dr. Gösmann dekoroval čestnou zlatou medailí. ▶

Liverpool žil fotbalovým šampionátem daleko víc než Londýn. V městském sadu uprostřed města měli dokonce i květinovou výzdobu, vítající se k MS 1966.

Organizační výbor MS 66 uspořádal pro mužstva, která se neprobojovala sítem skupinových utkání dál, slavnostní večeři. Nejméně chutnalo Argentincům. Hodně se zlobili, nakonec musel vyloučenému kapitánu Antonio Rattinovi domlouvat i britský ministr pro sport, Denis Howell.

Před finálovým utkáním navštívil obě mužstva živý maskot šampionátu pan George Claydon. Západním Němcům popřál mnoho štěstí, ale pak se – prý jako starý patriot – přiznal k tomu, že bude stejně víc držet palce Angličanům. „Milý lvíčku", domlouval mu Franz Beckenbauer, „uvidíš, jak my vám tu hřívu pocucháme!" Vpravo sedí Emmerich, vedle živého Willieho Patzke, Meyer a Schnellinger.

Eusebio a Coluna, bezesporu dva největší strůjci portugalského úspěchu při „rodinné slavnosti". Dcerka hoteliéra, v jehož podniku Portugalci bydleli, měla narozeniny. Až vyroste, tohle bude pro ní jistě krásná vzpomínka . . . ▼

STADIÓN OBRAZOVÝ TÝDENÍK PRO TĚLESNOU VÝCHOVU

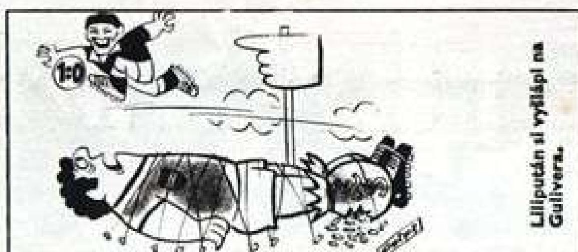
Redakce: Klimentská 1, Praha 1-Nové Město, tel. 66551-9. Vydává Československý svaz tělesné výchovy ve Sportovním a turistickém nakladatelství v Praze.

Šéfredaktor: OLDŘICH ŽURMAN. Redaktoři: VÁCLAV FOLPRECHT, JIŘÍ HOLUB, MOJMÍR CHALUPA, ANTONÍN JIRKŮ. Fotoreportéři: JAROSLAV SKÁLA, JOSEF PILMANN, DALIBOR RICHTER. Výtvarný redaktor: KAREL CHÍRAL.

Zahraniční korespondenti: L. Borodinová, Moskva. S. Rzeszot, Varšava. L. Szücs, Budapešť. P. Ochi-Albi, Bukurešť. B. Kjučukov, Sofia. H. Heidrich, Drážďany. Dr. S. Svoboda, Záhřeb. R. Perez, New York. M. Meth, Londýn. C. Liliequist, Stockholm. P. Ratti, Milán. C. Frey, Basilej. J. Vieilvoye, Mnichov. H. Völker, Vídeň. J. Stender, Hilversum. F. R. Lima, Lisabon. L. W. Taylor, Kitchener. T. Mazzoni, Sao Paulo. M. Sánchez, Mexico City. F. Hack, Buenos Aires

Tiskne Svoboda, grafické závody, n. p., závod 1, S. M. Kirova 43, Praha 5-Smíchov. Rozšiřuje Poštovní novinová služba. O předplatném informuje a objednávky přijímá každá pošta i doručovatel. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS, ústř. expedice tisku, odd. vývoz tisku, Jindřišská 14, Praha 1. A-22*61355

Lilipután si vyšlápl na Gulivera.

NOVÝ SHERLOCK HOLMES,

tentokrát v podání západoněmeckého obránce Karl-Heinze Schnellingera. Zahraniční turisté a fotbalisté si odváželi z Anglie mnoho typických suvenýrů, kostkovanými čepicemi počínaje a typickými skotskými sukněmi konče.

FOTBALOVÝ KROJ

Takhle a podobně přicházelo mnoho anglických diváků do ochozů wembleyského stadiónu. V době světového šampionátu musela v Anglii ustoupit móda minisukní oblečkům z britské vlajky, doplněných nezbytnými houkačkami či řehtačkami!

SOBOTNÍ VEČER

30. července 1966 v Londýně. Pamětníci tvrdí, že tak rozjásané, bujné, veselé a hlučné nebylo hlavní město Albionu ani v Den vítězství v květnu 1945.

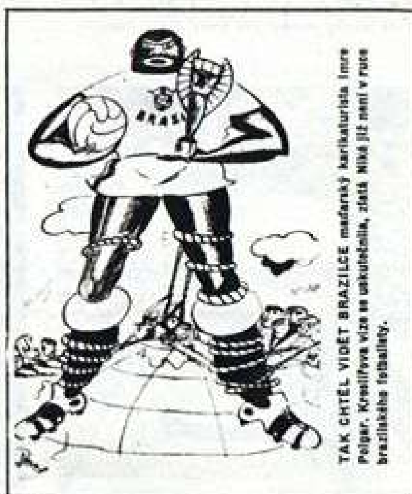

NAŠLI SI ČAS

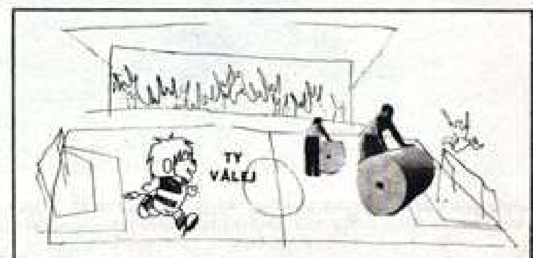
Západoněmečtí novináři si v Anglii našli čas, aby zvolili královnu světového šampionátu. Argumentem pro titul nebyl pouze fyzický půvab a lákavé míry (97 – 58 – 98) dvaadvacetileté Sandy Atkinsové, ale také její odpověď na otázku, kdo bude mistrem světa: „Rozhodně vaši fotbalisté! Angličané nehrají kolektivně." Tolika půvabům se pochopitelně zmýlená odpustí.

CTIHODNÝ DŽENTLMEN

čtoucí si v londýnském Hyde parku získal v době světového šampionátu nejprotichůdnější přezdívky. V jihoamerickém, především argentinském tisku, je běžně titulován jako zloděj, zaprodanec, záškodník, či dokonce je označován za argentinského nepřítele číslo 1. V britském tisku je – pro změnu – nazýván Spravedlivý, Neomylný, Velký soudce. Jde o západoněmeckého rozhodčího Rudolfa Kreitleina, který řídil utkání Anglie–Argentina.

TAK CHTĚL VIDĚT BRAZILCE maďarský karikaturista Imre Polgar. Kreslířova vize se uskutečnila, zlatá Niké již není v ruce brazilského fotbalisty.

KRÁLOVNA

může rodině Charltonových závidět popularitu a oblibenost. Nejnovější konstatování, které nyní koluje po britských ostrovech: Premiér Harold Wilson zmrazuje mzdy. Před hněvem Angličanů jej chrání pouze to, že při hře bratří Charltonů roztávají srdce Angličanů. Na snímku zleva: John Charlton, matka Cissie, Johnova žena Pat, Robert Charlton, Robert Charlton senior a Robertova žena Norma.